ARHIEREUL EFREM TIGHINEANU

LT. DE ARHIEPISCOP
AL CHIȘINĂULUI

1942

CHIȘINĂU

ARHIEREUL

EFREM TIGHINEANU

LT. DE ARHIEPISCOP
AL CHIŞINĂULUI

1 9 4 2

CHIŞINĂU

ARHIEREUL EFREM TIGHINEANU

Lt. de Arhiepiscop al Chișinăului

PATRIARHIA ROMÂNĂ

SFÂNTUL SINOD

Nr. 1540

5 Mai 1942

PREASFINŢITE,

Cerându-ni-se adeseori din diferite locuri biografiile PP. SS. Membri ai Sfântului Sinod, iar recent chiar din partea Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, cu frăţească dragoste Vă rugăm să ne trimiteţi de urgenţă datele biografice ale P. S. Voastre.

Pe cât se va putea ar fi de dorit să avem chiar o autobiografie, care să cuprindă atât datele de seamă ale vieţii P. S. Voastre, cât şi o înfăţişare a activităţii desfăşurată în slujba sfintei noastre Biserici şi a Neamului.

Primiţi, Vă rugăm, Prea Sfinţite, ale Noastre întru Hristos frăţeşti îmbrăţişări.

Preşedinte,
PATRIARH NICODIM

Director,
(Indescifrabil)

PREASFINŢIEI-SALE,

PREA SFINŢITULUI ARHIEREU EFREM TIGHINEANU
Lt. de Arhiepiscop

CHIŞINĂU

DATE AUTOBIOGRAFICE

M'am născut în anul 1893, în comuna *Măciuca*, județul *Vâlcea*, din părinți legitimi: *Marin* și *Maria Enăcescu* (zis și Enache și Enăcică), primind numele de botez: *Ion*. Părinții mei, țărani printre fruntașii comunei, m'au dat la școala primară din sat pe care am terminat-o cu media generală: 9 (nouă). Apoi, m'am hotărît pentru vieața călugărească. După ce mi-am făcut noviciatul în mănăstirile: Frăsinei — Vâlcea, Stănișoara — Argeș și Prodromul din sf. Munte Atos, am fost tuns în monahism cu numele de *EFREM* și hirotonit diacon în mănăstirea Stănișoara — Argeș, la vârsta de 18 ani. In această calitate și la această vârstă am intrat ca bursier în Seminarul central din București.

In anul 1916, după ce am subscris toate economiile mele la împrumutul de război, m'am refugiat în Moldova, unde am funcționat ca învățător în comuna Valea-Rea, jud. Tecuci. După război, reîntors la Curtea de Argeș, am fost hirotonit preot în anul 1918, iar în anul 1919 am fost hirotesit protosinghel pe seama sf. Episcopii. Trecut de aci la Râmnicul-Vâlcea, am fost numit stareț în 1920 la schitul Ostrov, din Călimănești, iar după doi ani, am fost trecut ca stareț și la mănăstirea Cozia, unde am așezat și organizat școala de cântăreți a Eparhiei. Reușind să refac repede vieața

călugărească în aceste două mănăstiri pustiite și ruinate de război, am fost cinstit de Episcopul Vartolomei cu rangul de arhimandrit, în toamna anului 1923. In această calitate am urmat cursurile Facultății de Teologie din București, cu teza: Foloasele postului în vieața creștină, luând licența cu media 8 (opt), cu distincție. In anul 1928, fiind preot la Episcopia R. N. S., am plecat în Franța, pentru complectare de studii la Fac. de Teologie Protestantă din Montpellier și Paris.

Inapoiat în țară, am fost numit Director la Seminarul din Râmnicul-Vâlcea, apoi Exarh al mănăstirilor din Oltenia. Ca director am restabilit armonia în Seminar, unde era greu compromisă și am realizat însemnate economii pentru școală, iar ca Exarh am readus la vieață 10 schituri și mănăstiri desființate, am întrodus vieața de obște în mănăstiri, am înființat ateliere în toate mănăstirile și o expoziție centrală la mănăstirea Cozia, unde se desfăceau produsele mănăstirești. In această privință Școala de sculptură din Cozia ajunsese vestită și peste granită, de unde s'au primit însemnate comenzi.

In anul 1935 am făcut un pelerinaj la locurile sfinte din Palestina și Egipt; iar în anul 1936 am fost chemat de Prea Fericitul Patriarh Miron ca preot și exarh de mănăstiri, la Patriarhie. Aci, am înființat Institutul de călugărițe infirmiere — ortodoxe, pe lângă spitalul Regina Elisabeta din București. La sf. Patriarhie am fost cinstit cu rangul de mitrofor, pentru munca depusă în reorganizarea vieții mănăstirești.

La 23 ~~Martie~~ Febr. 1938, Sf. Sinod m'a ales în unanimitate și m'a numit Arhiereu-Vicar al Mitropoliei Basarabiei, dându-mi totodată și locotenența de Arhiepiscop al Chișinăului, în care calitate funcționez și azi cu binecuvântarea P. F. Patriarh Nicodim. In anul de tristă și groaznică amintire al ocupației comuniste în Basarabia m'am refugiat în Țară și am fost utilizat la Episcopia Buzăului.

PUBLICAȚII

1. *Privirea generală asupra monahismului creștin.* Vol. I și vol. II, Râmnicul-Vâlcea, 1933, 1934.

2. *Îndrumări în vieața monahicească.* Cartea I-a și Cartea II-a, Chișinău, 1939, 1940.

3. *Pe urmele strămoșilor.* București, 1938.

4. Diverse articole și pastorale de Crăciun, Paște și Anul Nou la revistele Luminătorul, Misionarul, ziarele: Universul, Raza și Basarabia.

5. *Cărticică de rugăciuni* pentru școlari, Chișinău, 1938.

6. *Cărticică de rugăciuni,* Chișinău, 1941.

DECORAȚII

1. *Crucea Meritul Sanitar,* acordată cu brevetul Nr. 7.464 din 5 Iulie 1938.

2. *Crucea Patriarhul Miron* cu brevetul Nr. 12.917 din 18 Noemvrie 1936.

3. *Ordinul Sf. Sava* clasa III-a al Statului Jugoslav cu brevetul Nr. 6.457 din 27 X 1939.

4. *Cavaler al Ordinului Polonia Restituta,* Cruce în gradul de Comandor și Stea din 8 Septemvrie 1938.

† Efrem Tighineanu
Lt. de Arhiepiscop al Chișinăului

ACTE

CUVÂNTAREA I. P. S. PATRIARH MIRON

CU PRILEJUL HIROTONIEI P. S. ARHIEREU EFREM TIGHINEANU

La sfârşitul slujbei I. P. S. Patriarh Miron a spus:

„Preasfinţite nou ales între arhierei, Părinte Efrem, desigur că vor sta în picioare în veci şi nu-şi vor pierde niciodată valoarea lor cuvintele sf. Ap. Pavel, care spune": „Cine doreşte episcopie, lucru bun doreşte".

Zicând acestea, Apostolul s'a gândit la frumuseţea misiunii arhiereşti şi a crezut fericit pe bărbatul vrednic a fi muncitor în via Domnului.

Vulturul, pe care ai păşit pentru a fi hirotonisit arhiereu, e un simbol al frumuseţii acestei misiuni. Vulturul este semnul curăţiei celei mai înălţătoare atmosfere. El aminteşte că cel ce e sfinţit arhiereu are datorinţa a se ocupa de gânduri înalte pentru progresul turmei duhovniceşti.

Dacă sf. Ap. Pavel ar trăi azi, ar zice: „Bun lucru doreşte cineva a fi episcop, dar şi greu lucru doreşte".

Aceasta îmi vine în minte, când stai în faţa mea, ca patriarh, şi văd pe ce drum spinos şi plin de sarcini pleci.

Mitropolia Basarabiei are cele mai frumoase tradiţii bisericeşti.

Acolo unde mergi trebue să respecţi legalitatea, să grijeşti gospodăria, căci făcând să sporească averea materială, vei face să crească şi averea sufletească, culturală şi cea bisericească.

La plecarea dela sânul meu părintesc am mare bucurie, că eu, care te trimit, constat, că în aproape cele două decenii de când mă găsesc în fruntea Bisericii n'am simţit mângâiere mai mare sfinţind arhierei, ca aceea pe care o simt azi, când prin rugăciunile P. P. S. S. Episcopi şi fraţi întru Hristos, eşti ridicat la rangul de Arhiereu.

Ştiu că eşti călugăr cucernic, plin de râvnă, duh, vieaţă curată, cultură superioară, pregătită în ţară şi străinătate, unde ai fost trimis tot cu ajutorul meu.

Pricepător, bun cunoscător al vieţii administrative bisericeşti, bun pregătitor şi în cele culturale misionare, astfel că îţi vei împlini greaua sarcină spre mulţumirea sufletească a mea, a Sfântului Sinod, care te-a examinat şi care te primeşte la sânul său. Cu aceste cuvinte fiind instituit Arhiereu, Locotenent al Mitropoliei Basarabiei, în starea aceasta excepţională, în care se află Mitropolia Basarabiei, te felicit şi-ţi doresc din suflet să duci misiunea Arhieriei la idealul Evanghelic, instituit de Iisus Hristos Domnul nostru, pe jertfa Căruia se înalţă Biserica noastră.

Anul 1938.

Nr. 421

Luna Martie ziua 6 anul 1938

GRAMATA PATRIARHALĂ

MIRON,

DIN MILA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA CLERULUI ȘI A POPORULUI, ARHIEPISCOP AL EPARHIEI BUCUREȘTILOR, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI ȘI AL ROMÂNILOR DIN AMERICA, PATRIARH AL ROMÂNIEI, LOCȚIITOR AL SCAUNULUI DIN CESAREIA CAPADOCHIEI ȘI PREȘEDINTE AL SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE,

Iubitului cler și popor din păzita de Dumnezeu Arhiepiscopie a Chișinăului, Mitropolia Basarabiei și tuturor cititorilor și ascultătorilor acestei scrisori sinodale, Har și Pace dela Dumnezeu Părintele din cer, iar dela Noi salutare și binecuvântare arhipăstorească!

Tuturora se cuvine să facem arătare, că Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Hristos, — trimițând din cer în chipul limbilor de foc pe Preasfântul Duh preste sfinții săi ucenici și apostoli, spre a le întări darul, de a propovădui cuvântul Evangheliei Sale — a așezat în sfânta Sa Biserică scaune și vrednicii mici și mari; și astfel prin punerea mâinilor printr-o neîntreruptă înlănțuire dela sfinții apostoli și până azi, îndreptătorii Bisericii lui Dumnezeu și păstorii turmei lui Hristos se fac vrednici a fi părtași acelorași daruri și haruri. Ca un

smerit urmaş al lor — văzând Noi, că locul de vicar arhiereu al sfintei Arhiepiscopii a Chişinăului, Mitropolia Basarabiei, a devenit vacant prin alegerea P. S. Dionisie ca Episcop al Cetăţii-Albe—Ismail, având în vedere situaţia excepţională în care se află acea sfântă Arhiepiscopie şi Mitropolie şi îndemnat de îndatorirea canonică şi legală, ce avem ca Patriarh al ţării şi Preşedinte al Sfântului Sinod, de a nu lăsa o Arhiepiscopie şi Mitropolie mult timp lipsită de un vlădicesc cârmuitor în permanenţă; îndreptăţit fiind şi de cererea Mitropolitului titular nr. 361 din 11 Noemvrie 1936, de a i se „da un arhiereu vicar care să-i dea ajutor în administraţia afacerilor Arhiepiscopiei", precum şi de a girantului său pe un oarecare timp, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, făcută în acelaşi sens în Martie 1937; pe temeiul art. 157 din Statutul legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, am numit pe Preacuvioşia Sa Arhimandrit Mitrofor Efrem Enăcescu în locul vacant de vicar al Arhiepiscopiei Chişinăului şi Mitropolia Basarabiei, căruia — având în vedere situaţia excepţională de acolo — i-am dat până la intrarea în starea normală delegaţia de Locotenent de Arhiepiscop. Am făcut această alegere în persoana Preacuvioşiei Sale, ca unul care s'a arătat vrednic prin statornicia lui în dreapta credinţă a sfintei noastre Biserici răsăritene, prin lucrarea fără preget în slujbele sale de până acum, dând dovezi despre neclintită credinţă faţă de M. S. Regele Ţării, de ascultare faţă de Sfântul Sinod şi de supunere faţă de legile Patriei.

Sfântul Sinod, în şedinţa sa dela 23 Februarie 1938, conform art. 157 din Statutul legii de organizare a Bisericii ortodoxe române, a luat act de această numire, a aprobat-o şi prin comisiunea sa canonică juridică l-a examinat şi aflat deplin pregătit pentru treapta de arhiereu, şi ca atare i-a conferit rangul ierarhic de Arhiereu cu titlul de „Tighineanul".

Intervenind apoi prin Ministerul Cultelor și Artelor la M. Sa Regele Țării spre confirmare, Majestatea Sa, cu Inaltul Decret Regal nr. 1.008 din 25 Februarie 1938, s'a îndurat prea grațios a confirma această numire, după care am dispus ca P. S. Episcop Partenie Ciopron al Armatei, P. S. Arhiereu Irineu Târgoviștеanu, vicar patriarhal, și P. S. Arhiereu Veniamin Ploeșteanu, să-l hirotonească arhiereu, ceea ce s'a și făcut în paraclisul sf. Patriarhii la 28 Februarie 1938. Iar Noi, în virtutea drepturilor și datoriilor ce Ne sunt puse de sfintele canoane și legile țării, ca Patriarh al României și Președinte al Sfântului Sinod, pe temeiul celor mai înainte arătate — emitem și dăm numitului *Arhiereu, Preasfinției Sale Efrem Enăcescu Tighineanul,* prin această gramată sinodicească, investitura canonică de vicar-Locotenent de Arhiepiscop al de Dumnezeu păzitei Arhiepiscopii a Chișinăului, cu toate târgurile și satele, câte se țin azi — și se vor ține în viitor de această Sfântă Arhiepiscopie, mărturie că P. S. Sa — fiind învestit cu dregătoria arhierească și cu jurisdicția de Arhiepiscop, în calitate de „Locotenent", în lipsa titularului, are darul și toată puterea de a pune — după rânduelile Sfintei noastre Biserici dreptmăritoare de răsărit și legile în ființă: citeți, cântăreți, ipodiaconi, preoți și protopopi, la bisericile din Arhiepiscopia Chișinăului; stareți și starețe, igumeni și arhimandriți la mănăstiri; și a face toate ce i se cuvine ca ierarh — spre zidirea duhovnicească a turmei ce-i încredințăm.

In special îi punem îndatorirea de a îndruma preoțimea pe drumul unei vii și intense activități pastorale și naționale; de a introna în toată administrația și în chivernisirea averii Arhiepiscopiei legalitatea și rânduiala cea mai desăvârșită, de a observa la stricta aplicare a legilor, regulamentelor și deciziilor Sfântului Sinod; de a înlătura cu toată severitatea eventualele abuzuri din toate ramurile de conducere ale

Arhiepiscopiei, îndrumând cu blândeţe acolo unde este greşală fără intenţie, dar dând aspre sancţiuni celor vinovaţi cu ştiinţă şi rea voinţă şi fără nădejde de îndreptare; iar în caz de necesitate să ceară sprijinul Sfântului Sinod.

Din parte-i aştept cinstire şi ascultare către autoritatea bisericească şi îndeosebi către Sfântul Sinod al Sfintei Biserici ortodoxe române, precum şi lucrare neobosită, bună înţelegere, înţelepciune, părintească dragoste către turma ce-i încredinţăm şi să fie tuturor călăuză întru întărirea, paza şi ţinerea strămoşeştilor tradiţii bisericeşti, de care e plin acest ţinut moldovenesc.

Tuturor, celor din slujbele de conducere eparhiale — consilieri referenţi, membrii Adunării eparhiale, misionari, revizori eparhiali, protopopi, celor din cinul preoţesc şi călugăresc şi întregului norod din Arhiepiscopia Chişinăului — Mitropolia Basarabiei, recomandăm pe *Preasfinţia Sa Arhiereul Efrem Enăcescu Tighineanul* ca Vicar al de Dumnezeu păzitei Arhiepiscopii a Chişinăului —Mitropolia Basarabiei—, delegat de Noi ca Locotenent de Arhiepiscop, deci Chiriarh conducător legiuit al lor, până la intrarea în starea normală, să-l cunoască şi cinstească plecându-i-se cu toată voia şi arătându-i în toate împrejurările supunere şi ascultare, ca fii sufleteşti; privindu-l şi cinstindu-l ca pe învăţătorul şi ocârmuitorul lor duhovnicesc, care este următor sfinţilor apostoli ai Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor.

Dată astăzi, 6 Martie anul mântuirii una mie nouă sute treizeci şi opt, în reşedinţa noastră partriarhală din Bucureşti.

(L. S.) **MIRON**
Patriarh, Preşed. al Sfântului Sinod

PASTORALĂ

IUBITULUI CLER și DREPT-CREDINCIOSULUI POPOR DIN ARHIEPISCOPIA CHIȘINĂULUI, HAR și PACE DELA DUMNEZEU, IAR DELA SMERENIA NOASTRĂ ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE!

Iubiți fii sufletești,

După un an de groaznică suferință în robia celor fără de Dumnezeu, vedem că se împlinește și cu noi cuvântul Scripturii, care zice: „Impresuratune-au neamurile, dar întru numele Domnului le-am înfrânt. Izbitu-ne-au cu putere, ca să cădem, dar Domnul ne-a sprijinit. Strigăte de bucurie și de biruință răsună... căci dreapta Domnului și-a arătat puterea“ (ps. 117).

Poate pentru greșalele noastre sau poate numai pentru încercare și îndreptare, îngăduit-a Domnul, ca poporul românesc să fie smerit și umilit, — anul trecut, — mai mult decât toate neamurile din jurul lui. Dar Dumnezeul părinților noștri nu ne-a lăsat, ci a ridicat din mijlocul nostru bărbat puternic în cuvânt și în faptă, — Generalul Ioan Antonescu, — pentru ca el să conducă poporul românesc din nou la izbândă asupra vrăjmașilor și să reîntregească Patria strămoșească în hotarele ei firești.

Căci iată, colosul bolșevic dela răsărit, ce se prăvălise anul trecut ca un munte asupra noastră, se răstoarnă acum

înapoi departe peste granițe și se prăbușește. Numai prin credința în Dumnezeu și prin vitejia ostașilor români și germani, s'a înfăptuit această minune; iar scumpa noastră patrie, văzându-se izbăvită de jugul păgân, strigă acum împreună cu Biserica: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale".

Iubiți fii sufletești,

Psalmistul spune: „Omul în cinste fiind, n'a cunoscut, ci s'a alăturat dobitoacelor celor fără de minte și s'a asemănat lor" (Ps. XLVIII, 12). Ei bine, aceste Dumnezeești cuvinte se potrivesc de minune dușmanilor noștri bolșevici, cari nu voiesc să aibă pe Dumnezeu de Tată, ci spun, că ei se trag din neamul maimuțelor. Așa dar, după învățătura lor, omul n'are suflet și nici un ideal în vieață, decât să mănânce, să bea, să se adăpostească, ca ori și ce animal, și apoi să muncească și chiar să moară pentru răspândirea bolșevismului în toată lumea. Mai mult, pentru ca societatea comunistă să nu se deosebească cu nimic de turma animalelor, — decât cu nelegiuirile, — bolșevicii au desființat familia, proprietatea individuală, națiunea, patria și chiar religia, ei tăgăduind și pe Dumnezeu și sufletul omului. Cu astfel de învățătură și de vieață fără de Dumnezeu bolșevicii se arată mai păgâni decât toți păgânii din trecut, cari încă aveau o lege. Cu atât mai mult păgânii de azi, comuniștii, n'ar putea să se lipsească de religie, și mai ales de religia creștină, dacă într'adevăr doresc binele omenirii; căci cine mai mult ca Mântuitorul a propovăduit iubirea aproapelui, mai ales a celui lipsit și îndurerat? „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți. — Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. — Cele ce vreți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor așișderea", — sunt temeiuri veșnice de fericire socială. — Din toată învățătura și vieața Sa, se poate vedea bine, că nimeni în lume ca Mântuitorul n'a iubit și n'a

sprijinit pe cei săraci și suferinzi. Cu toate acestea „proletarii bolșevici", ca și iudeii de altădată, prigonesc azi pe Iisus, I-l batjocoresc, I-i distrug și profanează bisericile și I-i ucid slujitorii.

Dar să fim bine atenți, căci bolșevismul nu este decât o satanică amăgire pentru mulțimea muncitoare, — cum este și francmasoneria pentru intelectuali, — fiindcă la conducerea de azi a proletarilor nu sunt decât fariseii de altădată. Evreul Karl Marx, rabinul bolșevismului universal, n'a fost nici proletar și nici n'a dus vieață de muncitor sărac. Este adevărat că el a visat un raiu pe pământ, dar nu pentru muncitorimea săracă, ci pentru poporul evreu. El a voit o împărăție universală, dar în ea să domnească Iuda și poporul jidovesc; și această împărăție să se înfăptuiască, nu prin iubire, — cum învață Iisus, — ci prin ură și luptă de clasă, — adică prin însângerarea celorlalte neamuri pe cari ei le învrăjbesc înlăuntru și le pornesc unele împotriva altora.

Vrut-a Domnul însă ca această diavolească scornitură, această urăciune a pustiirii, să fie vădită la vreme și să pornească împotriva ei războiul de distrugere totală. La acest război iau parte toate neamurile, care s'au putut descătușa la vreme din ghiara jidovismului comunist și anarhist, în frunte cu bravele și marele popoare: german și italian. In curând, dar, bolșevismul — hirda otrăvită și otrăvitoare de suflete, pentru cei cari se lasă mușcați de ea, — va fi nimicit; iar omenirea va fi izbăvită de o plagă grea, cum niciodată n'a mai văzut în vieață.

Iubiți fii sufletești,

Intre popoarele ce luptă azi împotriva comunismului s'a angajat cu tot avântul și poporul nostru românesc. El a purces la acest război sfânt pentru 3 motive:

1. Pentru că românii sunt moștenitorii de drept ai Daciei Traiane, iar bolșevicii ne răpiseră anul trecut o bună parte din pământul strămoșesc, deși se mai afla în robia lor încă un milion de frați de ai noștri.

2. Pentru că noi românii suntem aduși pe aceste plaiuri de împăratul Traian, ca să apărăm civilizația împotriva barbarilor, până acolo, până unde se întind urmele strămoșilor noștri Romani, departe peste Nistru.

3. In fine, pentru că totodată suntem și fiii Crucii, și ca întotdeauna ne apărăm și astăzi Legea sfântă împotriva nouilor păgâni — bolșevici —, cari o prigonesc și o persecută, cum n'a mai fost dela salvatorii ei de altă dată, sfinții Constantin și Elena.

Să fim mândri dar și să mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a chemat la acest război, de trei ori îndreptățit pentru noi românii.

Să nu-l lăsăm însă numai pe seama ostașilor de pe front, care, luptând cu vitejie ne-au desrobit Basarabia și Bucovina, iar acum luptă pentru desrobirea celorlalți frați de sub robia bolșevică; ci cu toții să luăm parte la el, fiecare împlinindu-și, cât mai conștiincios datoria la locul unde este chemat să lucreze.

Preoții, cărora Mântuitorul le-a spus: „Voi sunteți lumina lumii și sarea pământului", cei dintâi sunt datori să lumineze căile poporului spre întărirea credinței prin faptele cele bune. Cu învățătura Domnului și cu exemplul vieții lor să împrăștie și să alunge întunerecul rătăcirii sectare și comuniste și să învioreze iarăși vieața creștină ortodoxă atât la sate cât și la orașe. Să săvârșească sfintele slujbe peste tot, în graiul strămoșesc și după rânduelile Bisericii noastre ortodoxe române. Să fie înțelegători față de spiritul vremii și față de nevoile poporului, lucrând în „Via Domnului" cu nădejdea la bunurile cele cerești. Să conlucreze cu toate autoritățile de

Stat, pentru *sprijinirea armatei și a operelor caritabile, îngrijindu-se mai ales de familiile ostașilor celor căzuți la datorie. In fine să se ocupe de aproape cu refacerea bisericilor și a odoarelor bisericești, distruse sau înstrăinate de comuniști.*

Mânăstirile Eparhiei, prin hărnicia și disciplina monahilor lor, să-și regăsească vechiul și frumosul lor drum în vieața Bisericii basarabene de focare ale credinței și de gospodării model pentru popor. Iar cei care le cercetează să nu caute în ele decât liman de mântuire pentru suflet și să vadă lipsurile lor materiale, ca să le vină în ajutor, după pilda strămoșilor noștri de altă dată.

Indemnăm totodată și pe credincioșii noștri să asculte adevărații lor păstori sufletești și să nu plece urechea lor la „lupii răpitori", care întâmplător s'ar furișa printre dânșii; ci mai vârtos pe aceștia să-i vădească autorităților, spre a se lua măsuri împotriva lor. Mai sfătuim pe toți fiii noștri duhnvnicești să se supună Stăpânirii, fiindcă Stăpânirea este rânduită dela Dumnezeu; și cel ce se împotrivește Stăpânirii — zice Scriptura — rânduelii lui Dumnezeu se împotrivește. In ordine și pace, fiecare să îngrijească de munca sa, care este tot atât de însemnată pentru izbânda totală împotriva dușmanilor, ca și lupta eroică a ostașilor de pe front.

In fine, toți fiii neamului să trăiască în armonie și în dragoste creștinească, pentru ca Dumnezeul părinților noștri să fie mereu cu noi în toate împrejurările. Să nu uităm niciodată, că omul, fiind zidit de Dumnezeu cu trup și suflet, el nu este numai cetățean al pământului, ci și al cerului. Prin urmare adevărata fericire pentru om este numai cea arătată de sfânta Evanghelie și înfăptuită prin iubirea de Dumnezeu și de aproapele; iar nu cum vor s'o realizeze bolșevicii numai pe pământ — și aceasta prin teroare, crimă și ură: fără de Dumnezeu, cu oameni fără suflet, fără morală, fără ideal și fără libertate.

Iată de ce, aşa zisul „Rai bolşevic", ca şi „Turnul Babilonului", ridicat odinioară împotriva lui Dumnezeu, se va prăbuşi, rămânând pentru totdeauna numai o tristă amintire, — căci Domnul spune: „Fără de Mine nu puteţi face nimic" (Ioan XV, 5).

Al vostru, al tuturor, către Domnul rugător,

† **Arhiereul Efrem Tighineanu**
Lt. de Arhiepiscop al Chişinăului.

Chişinău, 13 August 1941.

CERCUL BASARABENILOR

Bucureşti, Str. Vasile Boerescu, 12

Recunoscut persoană juridică prin sentinţa Tribunalului Ilfov Nr. 89 din 14 Iunie 1935.
(Publicat în „M. Of." Nr. 160 din 16 Iulie 1935)

Nr. 1908
30 Mai 1941

INALT PREASFINŢITE,

„Cercul Basarabenilor", fiind informaţ de deosebita atenţiune din partea I. P. S. Voastre, arătată preoţilor refugiaţi din Basarabia, Vă aduce pe această cale cele mai vii mulţumiri.

Dragostea frăţească manifestată de I. P. S. Voastră va fi mult apreciată de fraţii noştri basarabeni, aflaţi din cauza refugiului într'o situaţie atât de grea.

Primiţi, Vă rugăm, Inalt Preasfinte, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni şi cele mai distinse mulţumiri.

Preşedinte, G. PÂNTEA

INALT PREASFINŢIEI-SALE,
EPISCOPULUI EFREM AL BUZĂULUI

INSTALAREA ÎN SCAUN

A P. S. ARHIEREU EFREM ENĂCESCU-TIGHINEANU, LOCŢIITOR DE ARHIEPISCOP AL CHIŞINĂULUI

Astăzi s'a făcut instalarea în scaun a P. S. arhiereu Efrem Enăcescu-Tighineanu, locţitor de arhiepiscop al Chişinăului. Solemnitatea instalării s'a făcut la catedrala mitropolitană în prezenţa şefilor de autorităţi militare, în frunte cu d. general Ciupercă, comandantul corpului de armată şi a d-lui Dardan, prim-preşedinte al tribunalului şi primar al municipiului.

P. S. episcop Tit Simedrea al Hotinului a făcut instalarea canonică, preoţii au oficiat sf. Liturghie şi s'a săvârşit un polihroniu, răspunsurile fiind date de corul mitropolitan, sub conducerea părintelui protoereu Berezovschi.

Părintele Moisescu, subdirector în cancelaria sf. Sinod a citit apoi gramata sinodală a I. P. S. Patriarh Miron, în care se arată temeiurile legale şi de fapt, care au motivat numirea c. s. arhimandrit mitrofor Efrem Enăcescu în locul vacant de vicar al Arhiepiscopiei Chişinăului şi mitropolia Basarabiei, căruia — spune scrisoarea — având în vedere situaţia excepţională de acolo i s'a dat, până la intrarea în stare normală, delegaţia de locotenent de arhiepiscop.

P. S. episcop *Tit Simedrea* a prezentat apoi clerului şi poporulu pe noul ales.

„Alegerea p. s. tale în acest loc dă clerului și poporului dreptcredincios din această arhiepiscopie nădejdea, precum și garanția unui bun păstor de suflete. Crescut din fragedă tinerețe în chilie de mânăstire și pe prag de biserică, ți-ai dobândit acea aspră disciplină de asceză atât de trebuitoare omului chemat să conducă pe alții.

In primul rând să cunoști, că popor blând, ascultător și evlavios ca între Prut și Nistru rar se găsește într'altă parte de țară. Când vei fi să faci vizite canonice în eparhie, vei vedea însu-ți ce comori prețioase zac în adâncurile acestui popor.

In această parte de țară chemarea chiriarhului este îndoită: și duhovnicească și națională.

Se înțelege că în lucrarea pentru care ai fost chemat în acest loc, nu vei fi nici singur, nici lăsat la propriile puteri. Dacă poporul are în el acele calități bune, apoi să cunoști, că aceste calități le vei găsi și în conducătorii săi duhovnicești. Clerul este, în această parte de țară, un cler respectuos, supus și ascultător. In mijlocul lui vei găsi toate elementele ce îți vor trebui, ca să duci la bun sfârșit misiunea sfântă pe care o ai.

Mai este și o dreptate care trebue făcută, o reparație care se cuvine neamului nostru din această parte. In o sută și mai bine de ani de stăpânire străină preotul moldovean numai atunci s'a putut bucura de posturi înalte, când nu a fost un străin să i-l ia din mână sau când el, moldoveanul, a abdicat dela neamul și nădejdiile neamului său. Noi știm că, în adevăr, în Biserica lui Hristos nu-i nici evreu, nici elin, ci toți sântem egali întru Hristos, dar întâi românul moldovean băstinaș și apoi ceilalți, fiindcă trăinicia Bisericii și a neamului românesc pe români se sprijină. Deci posturile de comandă, fie că sunt de clerici, fie de mireni, să rămână în mâna moldovenilor băstinași: ei au dreptul la această reparație".

D. general *Ciuperecă Nicolae*, comandantul corpului 3 de armată, a vorbit apoi în numele oștirii.

„Am reținut din frumoasa gramată, a spus d-sa, cele două obiective care determină misiunea p. s. voastre: creștinismul și naționalismul. Ca ostaș al M. S. Regelui și păzitor ai gliei strămoșești, rețin în deosebi cea de a doua misiune și vă asigur că veți găsi în mine și în ostașii de veghe la granița de răsărit, cei mai buni colaboratori și susținători.

Este oare nevoe aici, în Basarabia, de un suflu mai puternic decât în restul țării, de un suflu românesc? Basarabia este tot atât de naționalistă și românească, precum este și restul țării. Este însă nevoie de acest

suflu românesc în Basarabia, ca şi pretutindeni în ţara românească ,ca să putem fi alături de marele ideal al primatului românesc...

Cu atât mai mare este rolul p. s. voastre, ca să păstrăm neîntinată credinţa noastră strămoşească, prin care au învins şi vor învinge domnii noştri. Ostaşi ai bisericii şi ai credinţei, ostaşi păzitori ai gliei, vă urăm ca să biruim pretutindeni unde neamul nostru trebue să biruiască".

D. *Constantin Dardan*, prim-preşedinte al trib. Lăpuşna şi primar al municipiului Chişinău, a spus:

,,Veniţi ca vlădică în mijlocul poporului basarabean, cunoscut prin adâncul lui simţ religios şi a cărui credinţă în Dumnezeu este strâns legată cu dragostea de pământul strămoşesc. Aveţi o misiune apostolică grea şi delicată de înfăptuit, deoarece sunteţi chemat la cârma acestei eparhii în nişte vremuri pline de necazuri şi de nevoi, când lumea toată aşteaptă alinarea durerilor şi suferinţelor, mai ales dela păstorii cei duhovniceşti. Dar avem ferma convingere, că prin experienţa p. s. voastre îndelungată monahală şi prin munca ce o veţi depune pentru propovăduirea cuvântului Domnului, veţi reuşi să pogorîţi duhul sfânt asupra credincioşilor, înlănţuindu-le sufletele către Atotputernicul.

Aşteptăm şi aci, ca în toate ocaziunile ce vi se vor prezenta, în calitate de dascăl al nostru sufletesc, să împărtăşiţi tuturor păstorilor p. s. voastre cel mai cald şi mai luminat patriotism şi dragoste neţărmurită către tron şi ţară. Iar noi, turma p. s. voastre urându-vă bun venit în mijlocul nostru, vă asigurăm de întreaga noastră ascultare şi devotament".

In numele eparhiei Basarabiei a vorbit c. protoereu *Burjacovschi*.

,,Cu pace şi bucurie neţărmurită salutăm venirea p. s. voastre în mijlocul nostru. Biserica din Basarabia are în tradiţia sa, ca pe lângă mitropoliţi şi arhiepiscopi, totdeauna să aibă p. s. episcopi-vicari, cari în chip deosebit dirijau latura misionară şi cea de evanghelizarea maselor credincioase. Cunoaştem vasta cultură a p. s. voastre şi pregătirea misionară. De-aceea, de azi înainte Biserica basarabeană îşi pune toată nădejdea în p. s. voastră".

Răspunsul p. s. Arhiereu Enăcescu-Tighineanul.

P. S. arhiereu Enăcescu-Tighineanu, locotenent de arhiepiscop al mitropoliei Basarabiei, a rostit următoarele:

,,Gândul meu se îndreaptă acum către Atotputernicul Dumnezeu, fără a Cărui vrere nimic nu se poate face. Gândul meu se îndreaptă dea-

semeni către oamenii de bună credinţă, cari vor propăşirea Bisericii şi a ţării româneşti. Vă salut pe toţi cu salutul Mântuitorului şi vă zic: pace vouă.

Prin misiunea mea, încredinţată de I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea voiu păstra cu sfinţenie tradiţiile frumoase ce le găsesc aici. In partea administrativă voi căuta să dau dreptate celor ce după legi şi regulamente o au, voi proceda fără ură şi fără părtinire. Latura culturală trebue desvoltată şi conducerea actuală îmi dă toate garanţiile. Prin predici frumoase şi scrieri drepte sunt încredinţat că vom învinge. Latura economică deasemeni va fi în stricta noastră supraveghere. Să ajutăm pe săraci, să încurajăm pe cei mulţi prin operele filantropice. Să înzestrăm cu tot ce trebue aşezările Bisericii naţionale. Sfintele noastre mânăstiri, care nu sunt numai mândria ţării, ci şi semne ale biruinţei româneşti de veacuri, să fie înălţate şi curăţite de acei cari n'au chemarea să stea în ele".

Mulţumeşte apoi tuturor celor ce au luat parte la sărbătoarea instaurării p. s. sale.

Corul mitropolitan a intonat „Mulţi ani trăiască".

Chişinău, 6 Martie 1938.

UN AN DE MUNCĂ ARHIPASTORALĂ A I. P. S. EFREM

Zilele acestea s'a împlinit un an de când Inalt Preasfinţitul Arhiepiscop-Locotenent Efrem a luat conducerea Arhiepiscopiei Chişinăului. Un Ierarh luminat cu studiile desăvârşite în străinătate, un administrator iscusit, cu experienţă bogată, pe care a câştigat-o, atât în calitate de director al Seminarului Teologic din Râmnicu-Vâlcea, cât şi în postul de Exarh al mănăstirilor din Mitropolia Ungro-Vlahiei, Vlădica Efrem, în acelaşi timp, este şi un călugăr modest şi încercat în ale vieţii duhovniceşti, prin pregătirea frumoasă şi ucenicia aspră ce şi-a făcut-o la mănăstirile noastre istorice, precum şi la muntele Athos, care este adevărata şcoală a monahismului ortodox.

Acum câţiva ani în urmă I. P. S. a făcut şi o călătorie pioasă, ca un pelerin modest, la Mormântul Domnului, împlinindu-şi o veche dorinţă de a se închina locurilor sfinte, scumpe pentru întreaga suflare creştinească.

Incă de atunci, în primăvara anului 1935, cu prilejul acelei călătorii am avut fericitul prilej să-l cunoaştem pe I. P. S. Sa.

Şi acum fiind chemat de providenţă să conducă sufletele credincioase de pe aceste meleaguri basarabene spre Canaanul cel ceresc, Vlădica Efrem îşi aminteşte cu duioşie despre acea călătorie spre Canaanul pământesc, având o dorinţă sfântă de a organiza, în viitorul apropiat, un pelerinaj mare din Basarabia spre locurile sfinte.

Vlădica Efrem a venit în Basarabia într'o epocă destul de nefavorabilă pentru desvoltarea normală a vieţii bisericeşti. Existau anumite stări de lucruri foarte grele. Cu un calm rar, cu un tact neobişnuit şi cu o energie rară, I. P. S. Sa a ştiut să potolească într'un timp aşa de scurt marea cea înviforată a vieţii bisericeşti locale şi să introducă ordine, linişte şi pace în toate domeniile vieţii eparhiale.

Inalt Preasfinţia sa a venit ca un adevărat sol al păcii şi a îndeplinit această misiune în chip minunat.

Purtând numele marelui dascăl al creştinătăţii, sf. Efrem Sirul, I. P. S. Sa este un vrednic următor al vieţii şi faptelor patronului său ceresc: *„Ora et labora"* — roagă-te şi munceşte — este deviza distinsului Ierarh, care a fost şi deviza sf. părinte Efrem. Neobosit în rugăciuni, săvârşind sfintele slujbe cu cea mai mare evlavie şi podoabă, Vlădica Efrem este neobosit în călătorii, vizitând parohiile cele mai depărtate, sfinţind biserici şi propovăduind la diferite solemnităţi bisericeşti şi naţionale.

Posedând o cultură aleasă, I. P. S. Sa dă o atenţie deosebită problemelor de ordin cultural-misionar şi sub înţeleapta îndrumare a I. P. S. Sale activitatea pastorală şi misionară în eparhie s'a intensificat, aducând roade frumoase.

Activitatea predicatorială a clerului a sporit, se predă regulat religia la şcoalele primare, se ţin conferinţe pentru tineretul străjeresc şi premilitar, subcentrele pastorale desfăşoară o activitate vie, se înfiinţează pretutindeni cămine culturale parohiale şi mulţi rătăciţi se întorc la calea adevărului şi, ceea ce este în deosebi de îmbucurător, înregistrăm că orice neînţelegere pe seama calendarului îndreptat dispar. Lumea arată supunere faţă de hotărîrea sf. Sinod.

Astfel se desăvârşeşte marea operă de pacificarea eparhiei sub toate laturile.

O altă grijă mare ce preocupă pe Inaltul Ierarh este reorganizarea şi înălţarea mănăstirilor.

In ordinea acestor preocupări, s'au reorganizat multe mănăstiri şi s'a introdus un nou duh de vieaţă activă monahicoască.

La mănăstirea Frumoasa s'a inaugurat o şcoală pentru surorile aduse de prin toate mănăstirile de maici şi se proectează deschiderea unui institut de caritate la Chişinău, unde vor fi aduse cele mai vrednice elemente de prin mănăstirile de maici.

Vlădica Efrem vroeşte să înfiinţeze şi o tipografie, unde să lucreze călugării după pilda vechilor mănăstiri româneşti, cu primele tiparniţe spre a da o literatură bogată şi ieftină poporului dreptcredincios.

Dumnezeu să-i ajute vrednicului Ierarh să realizeze toate planurile mari şi frumoase pe care le are, spre slava numelui Său, întărirea Bisericii prosperarea Patriei noastre, România întregită.

Anul 1939. **Pr. Vladimir Burjacovschi**
Consilier referent

ÎNNOITOR DE BISERICI

Dacă treci prin satele basarabene, mai cu seamă prin meleagurile de codru şi până la Nistru, simţi o râvnă creştinească tot mai crescută pentru „Casa Domnului".

Ii place moldovanului să-şi albească cuibul de vieaţă, să mai şi împodobească pe alocuri şi stâlpii prispei cu alte culori, chiar să încingă şi casa cu brâu albastriu, căci aşa-i vine ochiului său, e însetat după frumos, cum înţelege el frumosul, din simţul lui natural, iar nu educat; nimeni n'a avut grijă să-l înveţe, să-l lumineze nici în această privinţă.

Şi dacă aşa de mult ţine moldovanul la casa lui, apoi nici nu i se poate măsura iubirea de frumos, de curăţenie şi de împodobirea „Casei Domnului". Aici el se întrece pe sine. Sate sărăcuţe şi mici au câte o sfîntă biserică de te minunează. E o neegalată disproporţie între măreţia, splendoarea bisericii şi micimea satului, dar mai ales sărăcia sateanului. Au ajuns atât de săraci credincioşii, că nici nu mai îndrăznesc pe alocuri să păşească pragul sf. biserici, că n'au cu ce-şi îmbrăca trupul în chip cuviincios, şi să se arăte Domnului, în sfânta Lui casă, care pare şi mai încăpătoare prin lipsa închinătorilor. Dar biserici frumoase şi mari sunt mai toate prin satele judeţelor noastre, bine îngrijite şi mult împodobite.

Şi la oraşe se întreţin cuviincios sfintele locaşuri, unele chiar merită o deosebită apreciere, căci harnicii lor slujitori înfrâng şi lipsurile, dar mai ales indiferenţa majorităţii orăşenilor, adună ca albinele lepta mai mult dela cei sărmani, şi îngrijesc bisericile cu râvnă şi bună cuviinţă.

* * *

A venit noul Chiriarh, vlădica Efrem, în Martie 1938. Biserica soborului era numai tencuită pe dinafară şi cu acoperiş nou. Dar lucrarea

cea grea amorţise nemişcată. Cu îndrăgire pentru lucrul bisericesc, râvnitor să vadă lăcaşul Domnului în splendoare, să-i fie plăcut a săvârşi acolo sf. slujbe, dar şi credincioşii să se mângâe, iată şi-a pus pe umeri sarcina completei restaurări a Soborului şi având de buni ajutori, pe aceiaşi părinţi consilieri eparhiali, şi mai ales pe ic. st. Ioan Andronic, care de mult râvneau şi ei la înnoirea catedralei, şi folosind numai mijloace locale, a ajuns să vadă restaurat Soborul Chişinăului. S'a înnoit catapeteasma, pictura a fost spălată, s'au pictat sfinţii împăraţi întocmai cu apostolii Constantin şi Elena şi alte câteva chipuri noi de sfinţi nevoitori. O minunată împrăştiere de lumină, indirectă, ascunsă sub pereţi şi cornişe, şi câteva proectoare, lucrare realizată de râvnitorul electrician şi teolog Alexei Ruseţchi, completează un ansamblu de pietate şi aduce dispoziţie spre rugăciune. Iar deasupra, peste cupola cea mare, străjueşte o sf. Cruce mare, luminată pe ambele laturi de sute de becuri, care duc noaptea până departe semnul izbândirii noastre creştine. Frumos restaurată, biserica soborului a fost sfinţită la sfîrşitul lui Septemvrie anul trecut, în bucuria tuturor.

Dar peste drum rămăsese în haină posomorîtă şi mult mai uitată însăşi capela Chiriarhilor, *biserica mitropolitană*, care stă zid în zid cu palatul vlădicesc, care-şi deschide uşa în încăperile vlădiceşti, în care poate privi vlădica printr'o fereastră de sus la vremea slujbelor, fără să-i mai păşiască pragul. Şi în capela aceasta era venerată doar sf. Icoană, făcătoare de minuni a Maicii Domnului, dela Hârbovăţ, ocrotitoarea provinciei. Atâta lume îngenunchia aici, suspinuri şi lăcrimi vărsa mulţimea în acest lăcaş şi făclii fără număr luminau încăperea lui! Cu daruri îmbelşugate şi cu pomelnice lungi veneau pravoslavnicii la sfinţiţii slujitori. Dar biserica în schimb se tot posomora, pereţii începuseră a se scoroji şi crăpau, tencuiala pe multe locuri cădea şi însăşi atmosfera era greoaie, aproape ca într'o clădire menită părăsirii.

Eu la altceva privesc acum. La înnoirea şi a acestei sfinte şi însemnate biserici. Capela mitropolitană din Chişinău nu numai că-i veche, din primii ani după înfiinţarea eparhiei moldoveneşti a Basarabiei, zidită până în 1820 de neuitatul şi prea vrednicul mitropolit Gavriil Bănulescu, dar ştiu că în jurul ei s'au adunat toate silinţele moldoveneşti şi ale ctitorului şi ale colaboratorilor săi.

Această biserică a fost şi este cea dintâi mânăstire a Basarabiei, în care se cuvenea să se păzească şi toată buna şi vechea rânduială călugărească, să aibă aici pe cei mai evlavioşi călugări, neînfricoşaţi de înde-

lungirea sf. slujbe în zi şi în miez de noapte, cititorii luminaţi în cărţi, oameni de ispravă. Iar sfântul lăcaş să fie curat, bine chivernisit, pilduitor şi în slujbe, dar şi la înfăţişare, ca lumea târgului să aibă de ce a veni la mânăstirea aceasta, când nu se poate mişca la alte mânăstiri din afară. Aşa înţeleg eu că se cuvine să fie.

I. P. S. Arhiepiscod-Locotenent Efrem, călugăr dintru început, iubind mânăstirile şi înţelegând cum să le ajute, îndrăgind buna rânduială, curăţenia şi tot lucrul la vremea şi locul lui, s'a prins să schimbe şi faţa mohorîtă a capelei mitropolitane, s'o vadă mai voioasă, cât mai împodobită şi cu adevărata închipuire de biserică mânăstirească, şi oprind săvârşirea sf. slujbe aici pe vreme de 2-3 luni, a reuşit să facă cele ce cu neîncăpătoare cuvinte şi cu nepriceperea mea vin să înşir acum. Nu silesc condeiul să scrie ce nu-i de cuviinţă, nu înţeleg să laud decât ce-i vrednic, căci nu am năravul să fac complezenţe, deaceea descrierea mea e adevărată, dar şi neîndestulătoare.

Prin poarta frumos înnoită dela ograda capelei, îi vezi zidul înnălbit cu grijă, acoperişul şi burlanele înnoite şi văpsite. E mai plăcută înfăţişarea ei acum, chiar şi ograda cu căsuţele ei călugăreşti, îngrijite, îngrădite, cu orecare verdeaţă la mijloc, şi ele te atrag. Păşind în capelă, prin ultima uşă, interiorul prezintă un ansamblu liniştit de culori şi desene; un panou pe soclu îmbracă într'o imitaţie de draperie de culoare vişinie toată poala de jos a pereţilor, de jur împrejur, iar imediat deasupra draperiei şi prin multe locuri libere se desfată o ornamentaţie în stil bizantin, în forma de glastre şi policandre şi alte variate şi tot aşa de reuşite linii şi combinaţii de înfloritori.

În pronaos, adică dela cafas pînă 'n fund, s-au pictat multe icoane de sfinţi, şi anume: pe peretele din dreapta: sfântul cuviosul Nicodim cel sfinţit dela Tismana, sf. mucenic Ioan cel-Nou dela Suceava, sf. cv. Maria Egipteanca şi sf. cv. Maica Parascheva; pe peretele din stânga: sf. mc. Nichita Romanul, sf. mc. Filoteia, sf. mc. Varvara şi sf. mc. Drosida. Pe peretele din fund a rămas frumosul tablou, înnoit, cu predica de pe munte, deasupra lui Acoperemântul Maicii Domnului, hramul capelei, iar în dreapta e chipul mitropolitului exarh Gavriil Bănulescu, ctitorul capelei mitropolitane, şi în stânga — al Arhiepiscopului Vladimir Sencovschi, care a adaus la capelă acest pronaos în 1906, amândoi înveşmântaţi în odăjdii arhiereşti. Pe plafon s'au reînnoit cei patru sf. Evanghelişti şi s'a mai îmbogăţit ornamentaţia.

Cafasul s'a înveselit.

În naos, ambii pereţi şi plafonul îs împodobiţi cu chipuri de sfinţi. Pe peretele din stânga priveşti, începând dela capeteasmă, chipurile sfinţilor cuvioşi: Antonie cel-Mare, Pahomie, Macarie, Teodosie cel-Mare, Eftimie cel-Mare, Efrem Sirul, Teodor Studitul, Grigorie Decapolitul, Dimitrie cel-Nou şi sf. mc. Dimitrie. iar pe peretele din dreapta, între ferestre, sunt chipurile sfinţilor: Clement Romanul, Ignatie Teoforul, Grigorie Teologul, Ambrosie al Milanului şi sf. mc. Gheorgie. In cele două colţuri pe pereţii cafasului s'au pictat: în dreapta — chipul M. S. Regelui Carol II, iar în stânga — Preafericitului Patriarh Nicodim. Plafonul reprezintă Pantocratorul închis în cerc de curcubeu, având textul „Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, şi o desăvârşeşte"; în cele patru puncte sunt serafimi cu aripele desfăcute, iar două candelabre, frumos reînnoite în atelierul eparhial, coboară cu multele lor lumini din sobor de îngeraşi.

Catapeteasma e complet restaurată, icoanele revăzute, legenda lor scrisă în limba română, şi toată aurită frumos, încât pare un bloc enorm de aur.

In *sf. Altar:* sus pe plafon e sf. Treime, înconjurată în colţuri cu cete îngereşti; pe peretele dela răsărit s'a pictat Scaunul cel înalt—Mântuitorul Iisus pe tron cu Maica Domnului şi sf. Ioan Botezătorul, unde citim mişcătoarea chemare: „Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voiu odihni pe voi"; deasupra e sf. Mahramă, iar mai sus pe acelaşi perete: sf. ierah Grigorie Dialogul, sf. Vasilie cel-Mare, sf. ap. Iacov şi sf. ierah Ioan Gură de Aur; pe peretele din dreapta sunt sfinţii: ierarh Nicolae şi arhidiacon Lavrentie, iar pe cel din stânga: sf. ierarh Atanasie cel-Mare, sf. Spiridon şi sf. arhidiacon Ştefan.

Când cugeţi asupra mulţimii acestor chipuri de sfinţi, îi găseşti şi fericit grupaţi, cu o noimă adâncă, anume: în Altar sunt ierarhi marii slujitori ai veacurilor creştine de aur, autorii sfintelor Liturghii, cât şi primii arhidiaconi împodobitori de slujbe; în naos îs pictaţi nevoitorii călugări şi shimnici, neîntrecuţii organizatori ai vieţii monahale creştine, cei ce au scris cărţi adânci despre vieaţa de singurătate, cu care s'au întărit mânăstirile şi shimniciile, un şir minunat ce se încheie cu sfinţii şi marii mucenici Dimitrie şi Gheorghie; iar în pronaos te închini la sfinţii călugări, cari-s mai apropiaţi de istoria Bisericii româneşti, unii s'au jertfit chiar pe pământul nostru, alţii au fost aduşi, ca sf. moaşte, să ne ocrotească, şi azi îi avem în bisericile noastre.

Este impresionant când apropiem în mintea noastră pe sf. Ioan cel-Nou dela Suceava, martirizat în Cetatea-Albă a noastră, cu sfânta Drosida, fiica împăratului Traian, marele strămoș al poporului romîn. Iar chipul regal și cel patriarhal sa'u pus după datina străbună, ca ctitori de țară nouă, cărora Basarabia le poartă întreaga ei iubire și nețărmurit devotament.

Peste tot s'au făcut înnoiri: și în veșmântărie, unde cu mare anevoie întîrziai altă dată să mai răsfoești cărțile vechi din bibliotecă sau să vezi seriile bogate de veșminte, azi acolo e frumos, curat și luminos; la fel și în diaconicon; s'au înnoit chivotele cu icoane, peste tot s'a văpsit, s'a curățat, s'a lustruit, toate-s ca și noui, de ți-i drag a le privi.

Iar ca o deosebită înfățișare de mânăstire, s'au așezat de-a-lungul peretelui stâng din naos 16 străni călugărești, largi, de stejar, sculptate și geluite frumos în Căpriana din lemnul Hârbovățului de harnicii călugări: ieromonahii Gavriil din sf. m-re Hâncu și Smaragd dela Hârbovăț, de irodiaconii Calinic dela mitropolie și Meletie dela Căpriana; strănile se încheie cu o strană mare, frumoasă, pentru arhiereu, care lipsea pân-acum din această biserică, iar din locul ocupat acum s'a scos amvonul.

Inainte firele de lumină electrică împânziau pereții capelei, adunau colbul pe ele, era și urît și premejdios; acum lumina electrică a fost trecută prin tuburi, prin zid; ea se răfrînge indirect în interior; sf. Altar abundă de lumina proectoarelor, și toată instalația electrică e automată.

Deasupra ușii din mijloc, a capelei, s'a așezat următoarea *inscripție:*

«Cu voia lui Dumnezeu în Treime: Tatăl, Fiul și Sf. Duh.

«S'a înnălțat din temelie acest sfânt Paraclis, odată cu palatul mitropolitan, de către Mitropolitul Gavriil Bănulescu, la anul 1820, iar la anul 1906, Arhiepiscopul Vladimir, care păstoria Biserica în aceste laturi românești, văzând că Paraclisul este neîncăpător mulțimii credincioșilor, l-a prelungit cu pronaos, împodobindu-l și cu puține zugrăveli. Insă, în cursul vremii, întregul Paraclis s'a deteriorat până întratâta încât se simția trebuința de restaurare. — Acum în zilele Preaînălțatului și Binecredinciosului Rege Carol II al României, pe scaunul de Patriarh al țării fiind Preafericirea Sa Nicodim Munteanu, s'a reparat întregul Paraclis pe dinlăuntru și pe dinafară, și s'a împodobit cu pictură nouă, păstrându-se și cea veche pe unde a fost, s'au mai dres și s'au mai poleit chivotele și catapeteasma și s'au așezat înlăuntru strane.

«Tot în acest timp s'a mai reparat palatul mitropolitan și chiliile călugărilor mitropoliei și s'a împrejmuit grădina palatului cu grilaj de fier și zid,

«Toate aceste lucrări s'au făcut cu cheltueala Arhiepiscopiei şi prin stăruinţa P. S. Arhiereu Efrem Tighineanu, Locotenent de Arhiepiscop al Chişinăului, ajutat fiind de Consiliul Eparhial şi de călugării Mitropoliei şi de Adunarea Eparhială. Anul mântuirii 1939, Septemvrie 24».

* * *

Aici pun sfârşitul rândurilor mele cu încă câteva cuvinte: a fost binecuvântată venirea vlădicăi Efrem între noi. Cu suflet prietenos, plin de mângâiere în cuvânt, sfătuitor, blajin faţă de toţi, iscusit gospodar şi tare iubitor de curăţenie şi de bună rânduială, dar şi neîngăduitor faţă de cel trândav şi de cel răutăcios, a ştiut să lucreze cu noi. A înnoit aceste două sfinte case ale lui Hristos Mântuitorul, a reparat palatul în lăuntru, că ţi-i drag să-i străbaţi camerele, urâte altă dată; i-a luminat faţada, dând de o parte un grilaj neestetic, iar în loc s'a sădit o plăcută grădiniţă, a pus la pământ cellalt zid de piatră al livezii arhiereşti, înconjurând-o acum cu o frumuseţe de gard de fier pe soclu de piatră şi ţine în mână un plan de alte multe trebuincioase îmbunătăţiri. Şi în eparhie a săvârşit atâtea înnoiri! Dar nu acum este locul să le pomenesc.

Aşa Arhiereu ne trebue!

Anul 1939.

Const. N. Tomescu
Profesor universitar

PATRU ANI DE ACTIVITATE A I. P. S. EFREM

IN OGORUL BISERICII BASARABENE CA LOCOTENENT DE ARHIEPISCOP AL EPARHIEI CHIŞINĂULUI

La 6 Martie 1942 se împlinesc exact patru ani de când, pentru întâia dată, P. S. Arhiereu Efrem-Tighineanu, oltean de origină, a păşit pe pământul scumpei noastre Basarabii. Nu-l cunoşteam şi nu ne cunoştea şi, cum era şi natural, ne aşteptam cu înfrigurare şi oarecare îngrijorare să aflăm—cu ce spirit, cu ce dispoziţii şi mai ales cu ce suflet soseşte noul Arhiereu, însărcinat cu conducerea Biserisii basarabeoe, a cărei situaţie era pe atunci învăluită oarecum într'o negură a nesiguranţei şi se sbătea în agonia critică de criză a unui îndrumător şi conducător experimentat şi devotat intereselor Bisericii noastre.

Toată lumea clericală, cât şi cea laică era în aşteptarea unei soluţii salvatoare şi fiecare se întreba: când, cum şi de unde va veni aceasta?

Vestea sosirii noului Arhiereu, deşi necunoscut şi tocmai din Oltenia, înviorase întrucâtva aşteptările tuturor şi le urcase fulgerător pe înalte culmi de mari nădejdi. Astfel, atenţia generală şi privirile tuturor erau aţintite spre noul Arhiereu, care avea de rezolvat şi soluţionat atâtea probleme grele şi de aplanat atâtea aspirităţi, ce cereau iscusinţă, tact, diplomaţie, blândeţe, dar mai ales—largă înţelegere a mentalităţii noastre, *specific basarabeană*.

Prima slujbă, oficiată în Catedrala oraşului Chişinău, cu ocazia instalării I. P. S. Sale, a dat prilej publicului să-l cunoască. De statură

potrivită, cu o înfăţişare blândă şi cu ochi pătrunzători, cu o voce armonioasă şi foarte plăcută, I. P. S. Efrem a produs impresie frumoasă, chiar din prima zi. Cuvântul de circumstanţă, documentat şi cu suflet rostit, a convins ascultătorii de pregătire temeinică şi cultură superioară, ce-o posedă.

Nobil la suflet, atent la dureri şi nevoi, drept şi fără părtinire în hotărîrile luate, curajos şi expeditiv în aplicarea dispoziţiunilor, legal şi prudent în aplicarea sancţiunilor şi înzestrat de Dumnezeu cu cel mai fin spirit de observaţie, de administrator şi bun gospodar, I. P. S. Efrem a păşit cu destulă demnitate la înfăptuiri reale, pe care, din spirit de obiectivitate, considerăm de datorie a le înfăţişa publicului, cu ocazia jubileului de patru ani, spre o mai justă apreciere a Inaltului Chiriarh, care a dăruit cu prisosinţă din energia, priceperea şi uriaşa putere de muncă tot ce-a putut spre binele şi propăşirea sf. noasere Biserici strămoşeşti.

ACTIVITATEA ADMINISTRATIVĂ

1. Indată, după instalarea în scaunul de locotenent al Arhiepiscopiei Chişinăului, I. P. S. Sale a căutat să întroducă spiritul de conlucrare armonioasă între Chiriarh şi sfetnicii săi—Consilierii Eparhiali, reuşind, în scurt timp, să întroneze cea mai perfectă înţelegere şi să coordoneze atribuţiile tuturor pe un plan vast de sinceră şi rodnică colaborare.

2. In cele trei Adunări eparhiale, ce s'au ţinut în decursul celor doi ani şi jumătate, până la năvălirea sovieticilor, s'au desbătut toate problemele cu mult interes, luându-se hotărîri importante de regenerare a vieţii Eparhiale. S'au netezit şi limpezit *toate asprităţile, s'au înlăturat animozităţile* şi s'a infiltrat *un curent nou de înfrăţire şi armonie*, membrii Adunării activând cu mai multă însufleţire şi dor de muncă pentru binele şi progresul vieţii eparhiale.

3. Pentru stabilirea raporturilor cordiale şi apropierea cât mai strânsă între membrii Adunării eparhiale, I. P. S. Efrem a introdus un principiu de mare importanţă, şi anume: La sfârşitul desbaterii Adunării eparhiale oferea tuturor membrilor o *agapă frăţească*, la care invitaţii se considerau, în mod neoficial, în continuarea activităţii, discutând pe larg, fără rezerve, cu mai multă libertate şi tragere de inimă toate problemele, ce eventual le scăpase în şedinţa oficială. In această atmosferă de înrudire, de înfrăţire şi de apropiere se cimentau legăturile strânse între membri, restabilindu-se treptat raporturile de perfectă în-

credere şi de intimă colaborare între Biserica conducătoare şi Biserica ascultătoare.

Aşa dar, I. P. S. Efrem cu spiritul său comunicativ, cu priceperea, ce-l caracterizează şi cu respectarea riguroasă a dispoziţiuuilor legale a reuşit să încadreze pe toţi membrii Adunării eparhiale în acel organism constructiv, activ, loial, necesar şi legal, aşa cum îl preconizase legiuitorul la promulgarea legii de organizare bisericească.

Pornind dela acest principiu I. P. S. Efrem a avut concursul nepreceupeţit al tuturor membrilor Adunării eparhiale în toată activitatea desfăşurată.

4. Nenumărate vizite canonice au făcut, aşa fel, că aproape nici o biserică din Eparhie n'a rămas necercetată şi nici un cleric ne consolat, stimulat şi încurajat în lupta grea de pastoraţie.

Cu această ocazie, clerul a simţit un ochiu vigilent şi o mână forte, care veghează îndeaproape la toate mişcările clerului, observându-i activitatea multilaterală în toate amănuntele, şi astfel s'a consolidat disciplina, s'a intensificat activitatea, punându-se în contribuţie toate energiile cu maximum de viteză, numai spre binele şi propăşirea Bisericii.

5. Numirile şi transferările s'au făcut de perfect acord şi în deplină nţelegere cu Consiliul Eparhial, respectiv secţia administrativă, cerând categoric respectarea riguroasă a meritelor candidatului solicitant.

6. S'a făcut unificarea rangurilor onorifice, întroducându-se sistemul, ce se practică în întreaga Biserică ortodoxă din ţară; deasemeni s'a introdus uniforma cu brâie şi culioane, care, ca orice inovaţie, stârnise la început un fel de murmur, dar după ce s'au văzut efectele, clerul, având un aspect de corp disciplinat, ordonat şi frumos echipat, măsura aceasta a fost îmbrăţişată şi cu succes aplicată.

7. N'a scăpat ochiului vigilent al Chiriarhului grijuliu nici vieaţa religioasă a periferiilor atât la oraşe, cât şi la sate şi observând că enoriaşii periferiilor nu sunt îngrijiţi în măsură suficientă de către P. C. părinţi, ce-i aveau în grija sa duhovnicească, deseori nu din vina lor, ci dintr'un complex de împrejurări, fie că parohia era prea mare, fie că periferia era prea departe, etc. I. P. S. Efrem a hotărît crearea mai multor parohii la periferii atât în or. Chişinău, Orhei şi Tighina, cât şi la sate, stăruind personal pentru recunoaşterea lor de către Ministerul de resort şi numindu-se preoţi titulari în aceste posturi nou înfiinţate. Prin această măsură înţeleaptă s'au înmulţit cadrele active ale lucrătorilor în ogorul lui Hristos, aprinzându-se câte-o lumină şi în mijlocul poporului dela pe-

riferii, cel mai des bântuit de curente subversive și adeseori prins în cursele acestora.

8. Pentru înviorarea vieții mânăstirești din Eparhie și mai buna lor administrare, s'au făcut mai multe schimbări de stareți și starețe, care aveau rolul să reînvieze vieața de altă dată a mânăstirilor cu menirea frumoasă, utilă-culturală și educativă în vieața socială.

9. Mai multe mânăstiri de călugări, ca Frumoasa, Saharna și Sadaclia au fost transformate în mânăstiri de maici cu vieață de obște și cu această ocazie s'au dat îndrumări și s'au stabilit principii noui de călăuzire pentru o activitate mai rodnică și corespunzătoare scopului frumos pe care l-au avut și trebuie să-l aibă mânăstirile în vieața de Stat.

In urma măsurilor luate, rezultatele n'au întârziat să se evidențieze; astfel, au început să ia ființă diferite ateliere de croitorie, de tâmplărie, de țesătorie, care pe lângă scopul practic, ce-l urmăreau de valorificarea energiilor elementelor din mânăstiri și redresarea gospodăriilor mânăstirești, aveau și menirea de-a cultiva arta și a produce lucruri de valoare și însemnătate artistică.

PE TEREN CULTURAL ȘI MISIONAR

1. Grija de căpetenie a conducerii eparhiale sub oblăduirea I. P. S. Arhiepiscop-Locotenent Efrem a fost îndreptată în special asupra reînviorării vieții bisericești și ridicării stării morale și culturale atât la sate, cât și la orașe. Pentru atingerea acestui scop, clerul din Eparhie prin diferite dispozițiuni circulare a fost chemat la o acțiune energică și *constructivă de zidire sufletească, de luminarea minții și întărirea credinței.* Prin *predici, conferințe, sfaturi individuale*, cum și *colaborarea armonioasă cu toți intelectualii din parohii* s'a reușit să se ajungă la rezultate pozitive și frumoase de convertire la dreapta credință a *multor rătăciți și unitatea spirituală*, atât de necesară, a fost restabilită în bună parte între fiii Neamului.

Subcercurile pastorale, cum și Conferințele anuale, ce se țineau regulat, deasemeni participarea activă a clericilor în Căminele culturale au avut iarăși efectul dorit, contribuindu-se și prin acestea la ridicarea nivelului religios, moral și cultural al poporului basarabean.

2. Cu binecuvântarea și din îndemnul I. P. S. Efrem s'a tipărit și răspândit multă și bogată literatură religioasă pentru popor și tineret, cărți de rugăciuni și diferite cărți de îndrumare atât pentru popor, cât și pentru clerici.

3. S'a înfiinţat pe lângă Arhiepiscopie, din iniţiativa I. P. S. Efrem un institut de călugăriţe ortodoxe infirmiere, unde se recrutau cele mai bune elemente dela mânăstirile de maici din cuprinsul Arhiepiscopiei, în vederea pregătirii viitoarelor surori de caritate. Această şcoală număra la început 30 de eleve şi desigur numărul lor ar fi crescut, progresul s'ar fi evidenţiat, iar rezultatele s'ar fi simţit, dacă nu interveneau evenimentele triste din vara anului 1940.

Pe lângă şcoală luase fiinţă şi un atelier de ţesătorie, în care se executau lucruri minunate de artă în stil naţional.

4. Datorită îndrumărilor înţelepte şi măsurilor energice, luate de către I. P. S. Efrem, chestiunea calendarului îndreptat a fost aproape complet lichidată, iar frământările şi neînţelegerile pe această temă treptat au dispărut.

5. Sectele baptistă şi adventistă au fost cu succes combătute, iar activitatea lor complet paralizată.

PE TEREN ECONOMIC

Dacă înfăptuirile pe teren administrativ şi cultural, realizate de I. P. S. Efrem cu concursul neprecupeţit al sfetnicilor săi, au fost vădite şi de-o importanţă covârşitoare pentru regenerarea vieţii noastre eparhiale, apoi nu mai prejos au fost realizările pe teren economic, în care domeniu I. P. S. Efrem s'a dovedit a fi neîntrecut organizator, administrator şi gospodar. Meritele I. P. S. Sale în această latură sunt cu atât mai însemnate, cu cât realizările economice de o valoare netăgăduită coincid cu perioada, când Biserica Eparhiei Chişinăului a fost deposedată de cele mai frumoase averi, producătoare de venituri. Este cunoscut faptul, că la 3 Decemvrie 1938 Consiliul central bisericesc a scos hotărîrea despre lichidarea diferendului între cele 3 Eparhii basarabene, în urma cărei hotărîri Eparhia Chişinăului a pierdut cele mai importante averi, ca: tipografia eparhială, hotelul eparhial, toate viile, diferite clădiri, ca Sanatoriul, Voscobelilna, Orfelinatul cu teren de 100 ha. pământ arabil şi 20 ha. cu vie şi altele, toate acestea trecând în posesiunea Eparhiei Hotinului şi Ismailului, Eparhiei Chişinăului rămânându-i instituţii, cari nu numai că nu produceau, dar reclamau anumite obligaţiuni materiale.

Cu toate acestea, datorită energiei şi priceperii I. P. S. Efrem, s'au realizat în această perioadă atâtea lucruri minunate, încât am fi subiec-

tivi, dacă am încerca să tăgăduim faptele, ce singure se cer a fi scoase la lumină, iar noi nu ne facem decât o datorie de conştiinţă, înşirându-le, pentru cei ce nu le cunosc; iată-le.

1. Sesia mitropolitană, destinată Chiriarhului titular, a fost trecută în întregime în administraţia Consiliului eparhial, iar veniturile realizate s'au întrebuinţat pentru înzestrarea Casei Arhiepiscopale cu veselă, mobilă, veşminte arhiereşti etc.

2. Capela sf. Mitropolii, care nu fusese reparată dela 1906, a fost complet renovată şi pictată în interior în stil bizantin, sub directa îndrumare şi supraveghere a I. P. S. Efrem, cheltuindu-se suma de lei opt sute mii (800.000).

3. Palatul mitropolitan, care deasemeni nu fusese reparat dela anul 1910, a fost restaurat atât în interior, cât şi în afară, după gustul şi indicaţiile I. P. S. Efrem, cheltuindu-se suma de lei 200.000.

4. Curtea mitropoliei în intindere de câteva ha., cu frumoasă livadă, era îngrădită cu un zid mare de piatră ce-i dădea aspectul unei închisori, a fost împrejmuită de jur împrejur cu grilaj de fontă pe postament de ciment în chip estetic şi civilizat, deschizând, astfel, toată podoaba şi frumuseţea grădinii fermecătoare, din curtea mitropoliei, situată chiar în inima oraşului. Şi cu această lucrare s'a cheltuit suma de peste 500.000 lei.

5. Atelierele Eparhiale au fost reorganizate, desvoltate şi mărite, având un rulaj de peste 3.000.000 lei, iar lucrările de argintărie, aurit, nichelat şi iconografie, puse pe principii moderne, se executau cu atâta artă, încât erau în afară de orice concurenţă.

6. Istorica catedrală a oraşului Chişinău a fost fundamental reparată, într'o singură vară, restabilindu-se pictura în interior, renovându-se Iconostasul şi Catapeteazma şi modificându-se lumina electrică. Astfel, catedrala Chişinăului a căpătat aspectul celei mai impunătoare, frumoase şi cu gust împodobită „Casă a Domnului".

După refugiu s'au făcut 18 rânduri veşminte noi, în valoare de 300.000 lei.

7. La via arhierească s'au plantat 5 ha. cu viţă altoită, s'a construit una cramă, s'a împrejmuit cu sârmă ghimpată toată întinderea şi s'a făcut măsurătoarea definitivă, ce a stabilit dreptul Episcopiei la încă 3 ha. în plus, care fusese încălcate şi înstrăinate în decursul vremurilor.

Deasemenea s'a refăcut gospodăria dela via arhierească, înzestrându-se cu inventarul viu şi mort în valoare de 600.000 lei.

8. S'a procurat un automobil nou marca „Craysler-Royal", absolut necesar pentru deplasări în Eparhie, şi s'a reparat şi pus în stare de funcţionare automobilul vechiu, marca „Nasch".

9. S'a desfiinţat administraţia proprie a Fabricii de lumânări, centralizându-se la secţia economică a Consiliului Eparhial şi prin această măsură s'au realizat economii însemnate.

10. S'a creat un fond în suma de lei 1.000.000 pentru construcţia şi reparaţia bisericilor parohiale din Eparhie, fond ce se alimenta din economiile realizate dela diferite articole şi care anual se repartiza bisericilor în construcţie şi reparaţie.

11. S'a înfiinţat un fond de binefacere, din care anual se distribuia câte 400.000 lei pentru ajutorarea populaţiei sărace, văduvelor şi copiilor orfani.

Acestea sunt în linii generale, realizările mai însemnate ce s'au înregistrat pe teren bisericesc-administrativ, cultural şi economic în timpul provizoratului scurt al I. P. S. Arhiepiscop-Locotenent Efrem, din care se evidenţiază clar progresul real al vieţii eparhiale din Arhiepiscopia Chişinăului, cum şi starea înfloritoare în care au fost aduse finanţele acestei Eparhii.

Aşa dar, din cele expuse mai sus reiesă, că toate speranţele basarabenilor îndreptate dela început spre noul Arhiereu şiau găsit îndreptăţirea deplină în activitatea multilaterală şi în sufletul larg al I. P. S. Efrem, care se identificase întru totul şi se contopise cu sufletul basarabean şi mentalitatea acestuia, însuşindu-şi aspiraţiunile basarabenilor în cel mai înalt grad, omeneşte posibil „Oltean după origină, basarabean identic după suflet şi acţiune. I. P. S. Efrem trebue considerat copil fidel al Basarabiei şi vitreg al Olteniei", aşa l-a caracterizat d-l prof. universitar Ştefan Ciobanu la o întrunire, ce-a avut loc la Chişinău în primăvara anului 1940, pe când era Ministru al Culturii Naţionale şi Cultelor.

Curentul nou de înviorare, insuflat de I. P. S. Efrem a magnetizat energiile tuturor clericilor şi progresul realizărilor pe toate terenurile ar fi fost considerabil, dacă puterile iadului de peste Nistru nu s'ar fi lăsat ca o perdea de moarte peste scumpa noastră Basarabie.

In faţa acestei primejdii, I. P. S. Efrem a fost nevoit să ia drumul pribegiei, iar firul bogatei activităţi dintr'odată a fost întrerupt.

Acolo în refugiu l-am văzut de atâtea ori pe I. P. S. Efrem, îmbrăcat în haina de doliu şi suspinând amar după scumpa Basarabie, iar în ochi îi licărea lacrima durerii, despărţitoare de fraţi. Martori oculari ai

multor lacrimi vărsate de ochii I. P. S. Sale am fost noi, cei cari am avut fericirea să fim și în refugiu sub conducerea I. P. S. Efrem în Eparhia Buzăului. Am simțit căldura adevărat părintească și balzamul vindecător, ce zilnic îl turna pe sufletele noastre Arhiereul basarabean din Oltenia.

Ușile larg deschise pentru toți basarabenii și gata oricând a alina durerile tuturor, I. P. S. Efrem nu se mărginea numai la vizitele, pe care noi i le făceam din proprie inițiativă, ci mereu ne căuta, ne invita în chilia sa, se întreținea cu noi ceasuri întregi, ne ajuta, ne încuraja și împărtășea sincer durerea și scârba noastră. Mai mult, căuta să întrețină contact și cu familiile noastre, pe care ținea de datorie să le consoleze, să le mângâie și încurajeze și atunci, când împrejurările îi permiteau, se cobora personal pe la căminele noastre, vizitându-ne și întreținându-se cu fiecare familie aparte, aprinzând, și cu această ocazie, luminița unei speranțe de încredere și nădejde în destinul Neamului și un viitor mai fericit.

Reînvierea Basarabiei, prin jertfa și sacrificiile de sânge ale atâtor eroi legendari, *care nu sunt decât sfinți*, pentru noi basarabenii, l-a adus din nou în mijlocul nostru pe I. P. S. Efrem, care a preferat să se reînstaleze într'un Chișinău, transformat în ruine și scrum, cu singurul gând, de-a ridica din nou sufletul basarabenilor pe culmi noi de mari nădejdi. Și aceasta constitue o elocventă dovadă de un atașament sincer, definitiv și statornic a I. P. S. Sale față de frații basarabeni și problemele, ce bat cu toată vigilența la ușa Basarabiei dezrobite.

Reîntors, cu puteri noi de muncă, cu izvor nesecat de energie, cu demnitate și cu multă experiență, I. P. S. Efrem a pășit curajos la înfăptuiri și realizări, pe care le reclamă jertfa eroilor noștri, în această epocă, voevodală de altă dată, creeată de Marele nostru Mareșal și Conducător-epocal, sub sceptrul tânărului, energicului și gloriosului nostru Rege Mihai I.

Ic. st. Pavel Grosu, ic. st. Simeon Neaga, iconom Trofim Suruceanu, ic. st. Ioan Andronic, ic. st. Vlad. Burjacovschi, ic. st. Ioan Știucă, ic. st. Alex. Scvoznicov, ic. st. Ioan Silvestrovici, ic. st. Nic. Bolboceanu, ic. st. Pavel Andrei, ic. st. Ilie Tocan, ic st. Pavel Mihailovici, ic. st. I. Drajinschi, ic. st. Nic. Volontir, ic. st. Ioan Postoronca, ic. st. I. Cărauș, ic. st. Gh. Roșca, ic. st. I. Stoica, ic. st. Vlad. Madan, ic. st. Vasile Guma, ic. st. Chișcă Teodor, ic. st. Vlad. Aron, ic. st. Fecctist Procopan, ic. st. Tihon Bejan, ic. st. Andrei Nicov, iconom Leonida Șevazuțchi, iconom Ștefan Băleanu, iconom Nicolae Glavatinschi, iconom Vasile Prisăcaru, protodiacon Teodor Ursache.

UN VLĂDICĂ DE FRUMOASĂ NĂDEJDE

In anul de durere națională al răpirii Basarabiei a poposit la sediul episcopal din Buzău, cu delegație provizorie de Vicar, *Preasfințitul Efrem Tighineanul*, Arhiepiscop Locot. dela Chișinău.

In acest chip am avut ocazia să colaborăm cu Preasfinția Sa la conducerea treburilor bisericești, să-l cunoaștem și să-l prețuim.

Lumea noastră pretinde unui cârmuitor bisericesc toate dăruirile în gradul superlativ: bun slujitor, bun chivernisitor în cele gospodărești, cărturar, predicator, virtuos întru toate etc. Darurile însă sunt împărțite și istoria bisericească ne prezintă figuri mari de Ierarhi, cari au strălucit doar prin unele din aceste înzestrări.

Preasfințitul Efrem și-a dovedit însușiri ce îi dau meritul de a fi o figură aleasă în Biserica noastră.

L-am cunoscut în slujbele divine. Rar se poate întâlni un slujitor, care să reverse peste sufletul credincioșilor, cu mai mult belșug mireasma rugăciunii. Slujbe cu fast, cu armonie în mișcări, cu dulceață în glas, cu minunate cuvântări. In modul acesta împodobia Preasfinția sa catedrala noastră care, astfel, nu mai putea cuprinde pe închinătorii ce o cercetau în sărbători. Peste toate virtuțile predomină la Preasfințitul Efrem blândețea. Putem spune, că Preasfinția Sa se impune și comandă prin blândețe.

Din toată ființa sa transpiră numai bunătate și blândețe. Preasfinția Sa n'a putut supăra pe nimeni, ci toată rânduiala o făcea cu sfat bun și cu pace. N'am cunotcut la Preasfinția Sa nicio preocupare materialistă. Desinteresat până în a se lipsi de cele mai îndreptățite folosințe. Citez ca exemplu, că la înapoierea în Basarabia, deși avea autorizație de a călători gratis, totuși nu a voit să beneficieze de aceasta și și-a

plătit ca oricare altul biletul de călătorie, iar la mirarea noastră, ne-a spus, că în aceste împrejurări nimeni nu trebue să fie profitor.

Preasfinţitul Efrem întruchipează întru totul pe monahul după duh şi după vocaţie. Trăitor de mic în ucenicia şi ascultările mănăstireşti până la sf. Munte, Preasfinţia Sa dă acum nimbul cuvenit acestei tagme.

In modul acesta, am înţeles de ce clerul din eparhia Chişinăului îl înconjoară cu atâta dragoste şi de ce în refugiul lui s'a ţinut de Preasfinţia Sa până într'atâta, că se mulţumeau chiar cu utilizări fără foloase, şi de aceea noi la Buzău, comparativ, am avut cei mai mulţi preoţi refugiaţi.

Plecând dela noi, după anul de refugiu, a fost urmat de regrete curate din partea tuturor.

Cu prilejul onomasticei sale, am găsit necesar să-i exprimăm omagiile noastre în chip public prin aceste mărturisiri sincere, cu destinaţia de a fi publicate într'o foae basarabeană.

Este păstorul şi arhiereul ideal pe care sufletul nostru î-l doreşte şi i-l aşteaptă la cârma bisericească; şi avem nădejdea că ceasul îi va sosi în curând, căci vrednic întru toate arătatu-s'a de aceasta.

De ziua numelui, întru mulţi ani, Stăpâne!

20 Ianuarie 1942.

Pr. Gh. Jugureanu

Pr. C. Popescu

Consilieri referenţi ai sf. episcopii Buzău

UN CHIP DE VLĂDICĂ-MISIONAR

(ARHIPĂSTOREŞTI OSTENELI PE TĂRÂM MISIONAR)

In ziua de 6 Martie 1938, în bătrânul palat arhiepiscopal din Chişinău, a descins Vlădica Efrem Enăcescu, în calitate de Arhiepiscop Locotenont al Eparhiei Chişinăului. Era ceva simbolic în venirea acestui Ierarh. originar din Ţara Basarabilor, pentru a păstori aceste plaiuri basarabene, locuite de blândul şi credinciosul popor moldovenesc. Dela început, Inalt Preasfinţia Sa a luat pe umerii săi o sarcină destul de grea— de a îndruma sufletele credincioşilor.

Cu un tact deosebit, cu blândeţe evanghelică şi cu iubire părintească Vladica Efrem a pornit să cerceteze personal, la faţa locului, unele neajunsuri sau lipsuri, dând îndrumări înţelepte, încurajând pe cei căzuţi cu duhul, pretutindenea dând sfaturi şi poveţe şi totodată luând măsuri energice, acolo unde era nevoie, pentru grabnica îndreptare a lucrurilor,

In acest scop I. P. S. Sa a cutreerat Eparhia dela un capăt la altul. făcând numeroase vizite canonice, cercetând bisericile, mânăstirile şi şcolile, şi spitalele, şi căminele culturale.

Datorită ostenelilor necontenite ale Inalt Preasfinţiei Sale, într'un timp scurt, de numai doi ani de zile, dela venirea sa în Basarabia şi până la ocupaţia sovietică, multe lacune s'au plinit şi totodată multe opere frumoase s'au putut realiza în Eparhia Chişinăului pe tărâm administrativ, gospodăresc, pastoral şi naţional.

Marea cea învifortată s'a potolit, clerul şi-a îndoit eforturile în activitatea sa şi credincioşii s'au întărît în credinţă şi dragoste către Dumnezeu şi Patria română.

Pe lângă vizitele canonice, adeseaori însoțite de slujbe mișcătoare și predici frumoase, care sunt un mijloc minunat de a trezi și întări credința în popor, Vlădica Efrem a sprijinit cu adâncă înțelegere propaganda misionară în Eparhie prin literatură religioasă și moralizatoare pentru popor. Un număr însemnat de carticele de rugăciuni, foi duminicale și alte broșuri folositoare au fost întocmite, tipărite și răspândite în popor, dându-i-se astfel o hrană sufletească sănătoasă.

In urma intervenției I. P. S. Sale, mărețele slujbe dela catedrala arhiepiscopală și predicile în zilele de Duminici și sărbători se transmiteau deasemenea prin stația de radio-difuziune Basarabia.

„Imi place așa de mult să slujesc, încât dacă ași putea ași sluji la biserică în continuu"—a răspuns odată Vlădica unui preot, care s'a interesat dacă I. P. S. Sa nu se simte obosit după atâtea slujbe, oficiate în continuu timp de câteva zile dearândul.

Intr'adevăr cultul nostru divin, atât de măreț și profund în simbolismul lui și predica caldă, pătrunsă de convingere și credință vie, fiind baza acțiunii misionare, — Vlădica s'a gândit să creeze o *„școală misionară de vară"* la mânăstirea Noul Neamț, în lunca pitorească a Nistrului, aproape de Tighina.

După planul conceput de I. P. S. Sa toți preoții din Eparhie, chemați prin rotație, în serii, trebue să treacă prin această „Școală" pentru a se căli în rugăciuni și pentru a reîmprospăta cunoștințe teologice, comunicând și din experiența proprie pe teren pastoral și misionar.

Ideea acestei „Școli misionare" cu adevărat a fost minunată și de cea mai mare actualitate și necesitate, iar aplicarea ei avu loc în toamna anului 1939, când s'a făcut inaugurarea solemnă în ziua de 16 August după un Te-Deum oficiat de I. P. S. Sa și o cuvântare vibrantă, în care Vlădica a arătat țelul sublim misionar al Bisericii lui Hristos și trebuința pentru păstori de a fi înarmați mereu cu armele cele mai bune duhovnicești.

Programul zilnic a fost alcătuit cât se poate de adecvat scopului înalt, pentru care au fost chemați părinții preoți la această sfântă osteneală: de a se ruga împreună, de dobândi cunoștințe noui, verificând și pe cele dobândite la școală și de a împărtăși unul altuia durerile și bucuriile pastorale.

Astfel lucrând „în sobor", toți cursiștii adunați la mânăstirea Noul Neamț se afirma încă odată cu tărie principiul „Sobornicității", care stă

la temelia Bisericii noastre ortodoxe, „una sfântă, sobornicească şi apostolească".

Fiind împărţiţi în cete, desdedimineaţă cursiştii mergeau la biserică — unii slujind, iar alţii cântând la sf. Liturghie.

Unul din fraţii preoţi ţinea o „predică model", pe care o pregătia din timp.

Apoi după o mică gustare şi jum. de oră reculegere spirituală cu toţii treceau la studii.

Subiectele se propuneau exclusiv cu caracter practic, iar în calitate de conferenţiari au fost invitaţi distinşii profesori de teologie: P. Cuv. Arhim. I. Scriban, Păr. Gr. Pişculescu, d-l C. N. Tomescu, d-l Toma Bulat şi câţiva preoţi cu pregătire temeinică teologică şi misionară din Eparhie.

După prânz iarăşi se adunau pentru cercetarea Scripturilor şi a marilor probleme de spiritualitate. Seara ascultau o scută Vecernie, iar a miezul nopţii se sculau, pe rând, când suna toaca pentru a asculta Miezanoptica şi priveghérea mânăstirească, în spaţioasa şi măreaţa biserică, în licărirea mistică a luminiţelor şi candelelor dela icoane.

Era ceva sublim, ceva suprapământesc, ceva dumnezeesc în aceste slujbe de noapte şi în aceste ore de studiu şi discuţii, într'o atmosferă pe cât de intimă, pe atât de gravă.

Vlădica era aproape nelipsit din mijlocul cursiştilor şi se bucura din tot sufletul pentru că gândul atât de scump inimii sale arhipăstoreşti a prins rădăcina bună şi creşte cu binecuvântarea Cerului.

S'a hotărît ca în fiecare an să se adune aici preoţii din Eparhie şi în acest scop s'a procurat şi inventarul necesar, până şi cearşafuri şi plapome, perne şi alte lucruri necesare, din fondurile Eparhiei.

Inceputul era frumos şi promiţător, dar tragicele evenimente din vara anului 1940 au zădărnicit pentru un timp această Şcoală misionară de pe malurile bătrânului Nistru.

Dumnezeu a hărăzit ca după eliberarea Basarabiei, de către vitează oştire română şi armata marelui Reich german, de sub conducerea Mareşalului I. Antonescu, tot I. P. S. Vlădica Eferm să vină la cârma Eparhiei Chişinăului, pângărită şi devastată de nelegiuiţii bolşevici.

Cu aceeaşi energie şi râvnă sfântă I. P. S. Sa a pornit la munca grea de rezidire a întregei vieţi bisericeşti aproape din temelie, căci pretutindeni a găsit numai jale, pustiire, cenuşă şi ruină....

Dar pe lângă griji şi preocupări de ordin ad-tiv şi gospodăresc, cel dintâiu gând al I. P. S. Sale se îndreaptă tot spre opera misionară, care este temelia existenţei Bisericii şi pentru consolidarea şi intensificarea căreia Vlădica se osteneşte în continuu, dând îndrumări, îndemnuri, porunci...

Ştim că I. P. S. Sa nutreşte, doreşte să vadă cât mai curând şi reînvierea „Şcoalei misionare de vară" în cuprinsul Eparhiei Chişinăului şi nu ne îndoim, că la prima posibilitate această dorinţă sfântă arhierească se va îndeplini.

Această „Şcoală de vară" va avea, desigur şi darul de a pregăti misionari zeloşi pentru ţinuturile desrobite din Transnistria, unde Biserica noastră este chemată acum să îndeplinească un rol epocal şi măreţ şi unde activează deja primul grup de preoţi de mir şi ieromonahi detaşaţi din cuprinsul acestei Eparhii şi înzestraţi cu cele necesare pentru oficierea cultului.

Numeroase antiminse, purtând semnătura Ierarhului-misionar Efrem Tighineanu, sunt răspândite astăzi departe peste Nistru, până la malurile Bugului, fiind mărturie râvnei misionare a Inalt Preasfinţiei Sale.

In ordinea colaborării cu Misiunea ortodoxă Transnistriană, condusă cu vrednicie de I. P. C. Arh. I. Scriban, cu binecuvântarea şi aprobarea Vlădicăi Efrem, s'au trimis nu numai numeroşi misionari, dar şi multe danii, constând în cărţi, veşminte etc..

Dea Dumnezeu ca ostenelile duhovniceşti ale I. P. S. Sale să fie încununate cu desăvârşit succes, iar şcoala misionară să şi reia fiinţa, devenind un far luminos şi un focar de energie misionară.

Is polla eti, Despota !

Anul 1942.

Pr. Alex. Scvoznicov
Consilier referent